

Akademikerne:

Forløsning i 2006

Akademikernes leder Christl Kvam har jobbet lenge for at selvstendig næringsdrivende skal få fødselspenger og kompensasjon for fravær ved barns sykdom, på linje med ansatte. Kvam mener det er politisk vilje, og kan ikke forklare hvorfor det tar så lang tid å få gjennomslag for disse sakene. Andre saker som står på dagsorden i forhold til frie yrker er skatt, og ikke minst pensjon.

Akademikernes leder, Christl Kvam, håper det kommer penger på neste års statsbudsjett som kan gi selvstendig næringsdrivende samme rettigheter som ansatte til fødselspenger og kompensasjon ved barns sykdom.

I fem år, minst, har Akademikerne arbeidet for at selvstendig næringsdrivende skal få 100 prosent av 6 G ved svangerskaps- og fødselspermisjon og fravær på grunn av syke barn. Signalene som i lang tid er kommet fra politikerne på Stortinget og statsrådene i både Barne- og familie- og Næringsdepartementet tilsier at det skulle være grei skuring. Men det kom ingenting i forslaget til statsbudsjett for inneværende år, og ingen venter at det kommer noe når det skal revideres. Til neste år derimot, tror Akademikernes leder at det blir en råd. Hun håper på et lovforslag fra den sittende regjering, og at Stortinget behandler dette før forslaget til statsbudsjett legges frem i oktober.

– Akademikerne har oppmerksomheten rettet mot selvstendig næringsdrivende i flere saker for tiden. Er det fordi dere føler at dere har forsømt disse medlemmene tidligere?

– Nei, vi har alltid hatt oppmerksomheten rettet mot denne gruppen av våre medlemmer. Og også mot våre øvrige medlemmer. Jeg føler ikke at noen er blitt forsømt. Det som er spennende med Akademikerne som hovedorganisasjon er at vi har nesten like mange medlemmer i privat som offentlig sektor, og mange som har lange tradisjoner i liberale yrker. Derfor må vi, når vi engasjerer oss i næringspolitikk, sørge for å ta helhetlige grep, og ikke bare tenke på det som passer privat eller offentlig sektor. Vi må innen sentrale politikkområder tenke bredere og større og ta høyde for at vi har både arbeidstakere og arbeidsgivere i våre rekker. Det er en berikelse, og gir oss et godt og alltid tilstedeværende korrektiv i forhold til at vi må tenke helhetlig. Sånn har det alltid vært i denne organisasjonen.

– Hvorfor tar det så lang tid å få ordningen med fødselspenger for selvstendig næringsdrivende på plass – er det

fordi det koster samfunnet så mye at man ikke tar seg råd, selv om alle synes det er rimelig?

– Nei, det er ikke fordi det koster mye, for det gjør det ikke. Og det er vanskelig å si hvorfor det tar så lang tid til tross for at dette er en sak som det er stor politisk oppslutning om. Sist gang Akademikerne hadde det oppe på en større konferanse, var både nærings- og barne- og familieministeren der, og førstnevnte sa til og med at dette er snakk om utgifter til inntekts ervervelse. Men likevel kom det ingenting i siste forslag til statsbudsjett. Nå håper jeg at denne regjeringen kommer med et lovforslag for perioden er over, slik at det kan ferdigbehandles i løpet av høsten, og medføre midler når forslaget til 2006-budsjett legges frem.

– Hva skal det stå i det lovforslaget, og hvor realistisk er det at det kommer fra den sittende regjering?

– Det er absolutt realistisk at det kommer nå, og jeg er i hvert fall ukuelig optimist. Det er jeg i og for seg alltid. Det som skal stå i forslaget er at selvstendig næringsdrivende skal få 100 prosent av 6 ganger grunnbeløpet, i likhet med ansatte. Og dette gjelder like mye menn som kvinner, fordi vi ikke bare snakker om fødselspenger, men også om kompensasjon for å være hjemme med syke barn.

– Det er ikke det at det er snakk om noen full kompensasjon. For det er det ikke. Og derfor mener jeg også at de som snakker om frykt for trygdejuks når det gjelder denne gruppen, er helt på jordet. Det er heller slik at problemet med at folk går på jobb når de burde vært hjemme, det blir vi ikke kvitt. Men kanskje det kan bli litt mindre.

– Hvilke andre saker er dere opptatt av når det gjelder selvstendig næringsdrivende?

– Det er flere ting som henger sammen, og de tre hovedknaggene kan vi si er skatt og pensjon, i tillegg til det

vi har snakket om i forhold til fødsels-
penger og barns sykdom. Når det gjel-
der pensjonskommisjonens innstilling,
ser vi at det er en del begrensinger der
som gjør at de selvstendig næringsdriv-
ende faller utenfor. Dette står sentralt
når vi i disse tider er på Stortinget og
snakker om pensjon. Selvstendig
næringsdrivendes pensjonsutfordringer
er viktige å få belyst på linje med de
våre øvrige medlemmer har.

Likeledes forstår vi ikke denne regje-
ringens store forskjellsbehandling av
aksjeselskap og enkeltmannsforetak.
Aksjeselskapet kommer heldigst ut hele
veien, både når det gjelder skatt, pen-
sjon og i forhold til svangerskapspen-
ger. Hvis man bare velger å danne et
aksjeselskap og være ansatt, løser alt
seg av seg selv. Så det jeg særlig tar opp
med nåværende regjering, som etter
sigende skal være opptatt av forenk-
ling, er spørsmålet om hvorfor de leg-
ger opp til denne byråkratiseringen, og
hvorfor de ikke tilbyr en forenklet
aksjeselskapsform. Det er ikke alle det
passer for å danne et aksjeselskap slik
ordningen er i dag, med krav om
hundre tusen i egenkapital og stats-
autorisert revisor til 30 000, selv om
man bare har fire bilag. Eller for å si det
på en annen måte: Hvorfor kjøpe en
Ferrari når du likevel ikke skal kjøre
i mer enn 30 kilometer i timen?

Myndighetene forklarer det med at
enkeltsmannsforetak er så vanskelig
å kontrollere, men jeg synes det er helt
urimelig når det gir så store konsekven-
ser for dem som driver smått.

Slik det er i dag, ser ikke jeg at jeg
kan råde noen kvinne til å etablere seg
før hun er ferdig med alt som heter
småbarn. Jeg vil snarere si at man bør
være offentlig ansatt til man er ferdig
med å få barn. Vi ser at mange kvinner
allerede tar konsekvensen av dette
ettersom den typisk kvinnelige gründer
er over 40 år.

Det som er vanskelig å forstå, er at de
som sitter i Finansdepartementet ikke
ser at man går glipp av masse verdiskap-
ning ved at folk kvier seg for å skape
sine egne arbeidsplasser, mens man hen-

ger seg opp i de 50–70 millionene som
skal til for å få dette på plass. Det er et
forsvinnende lite beløp i den store sam-
menhengen, og noe den norske stat må
ut med uansett, fordi de aller fleste i dag

velger å være ansatt et sted fremfor
å drive noe eget, avslutter Christl Kvam.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi

Uheldige utmeldinger

Første april i år meldte Den norske
kirkes presteforening og Norsk
Forskerforbund at de har beslut-
tet å melde seg ut av Akademikerne.
Utmeldingen skjer med virkning fra 1.
januar 2006. De to foreningene repre-
senterer rundt 17 000 av Akademiker-
nes totalt 138 000 medlemmer. Forsker-
forbundet og Presteforeningen begrun-
ner utmeldelsen med uenighet om
lønnspolitikken i statlig sektor. De inn-
retter seg nå mot et fellesskap med
Utdanningsgruppenes Hovedorganisa-
sjon (UHO).

– Ser du på denne situasjonen som
dramatisk, Christl Kvam?

– Nei, ikke dramatisk i den forstand at
det var veldig overraskende, men jeg
synes det er svært beklagelig. Ettersom
både prester og forskere er vant til å
tenke i lange perspektiver, synes jeg det
er synd at det ikke er tålmodighet til å se
om vi får til endringer som også vil tjene
deres grupper, men per i dag har disse to
foreningene en likelønnstankegang som
de øvrige akademikerne ikke har.

– Hvordan håndterer dere situasjo-
nen per i dag?

– Det som er saken nå, er at det er
like mange forskere igjen hos oss, som
de som går. Dette er fordi mange har
dobbelts medlemskap. Utfordringen vår
nå blir å etablere et forhandlingssystem
som er like godt som Forskerforbun-
dets, for dem som fortsatt vil at vi skal
forhandle for dem. Det er vi allerede
godt i gang med, etter at vi hadde et
ekstraordinært styremøte den 2. april.

– Hvordan var stemningen i det
møtet?

– Det vi opplever, er en slags krise, og

folk beklaget og var triste. Samtidig
oppsto det en slags «samling i bønn»-
stemning, som jeg ikke har kjent siden
1997, ved bruddet med AF, da Akade-
mikerne ble dannet. Det var jeg med på.

Det som kan skje ved slike kriser er to
ting: enten at ting begynner å smuldre
eller at fellesfølelsen øker. Jeg mener at
det vi opplever nå er det siste, og jeg ser
at vi bretter opp ermene og tar tak i den
nye utfordringen. Det jeg er veldig
bevisst på nå, og mener at vi for all del
må unngå, er dannelsen av harde fron-
ter, slik vi opplevde det i 1997. Det var
mange som tok det som skjedde da vel-
dig hardt og svært personlig. Det
ønsker jeg ikke skal skje nå. Så her må
vi skille sak fra person.

– Hva skjer med dobbeltmedlem-
mene?

– Der har diskusjonen så vidt begynt.
Mye vil avhenge av hvor medlemmene
opplever at de hører mest hjemme. Det
er enkeltmedlemmene der ute som
bestemmer hvor de vil høre til og som
kjenner hvor identiteten er.

Ellen Beate Dyvi